

Lausunto

21.6.2022

Ulkoministeriö

Ulkoministeriön lausuntopyyntö VN/15900/2022

Ulkoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta, joka koskee lakia kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviä lakeja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annettua lakia siten, että lain soveltamisala kattaisi kansainvälisen avun lisäksi myös Suomen kansallisesta tarpeesta, ilman ulkopuolista pyyntöä tapahtuvan Suomen viranomaisen toiminnan itsenäisesti tai toista Suomen viranomaista tukien Suomen alueen ulkopuolella kansainvälisen oikeuden rajoitukset huomioiden. Lisäksi muutoksen tarkoituksena on selventää, että lakia voitaisiin soveltaa myös Suomen keskeisimpien kumppanien kanssa tapahtuvaan yhteistoimintaan.

Laissa säädetyistä päätöksentekomenettelyistä poikkeuksellisen kiireellisissä ja vakavissa tilanteissa poistettaisiin maantieteellinen raja. Sotilaallisia voimakeinoja koskevan kiireellisyysmenettelyn rajoituksia ehdotetaan muutettavaksi vähemmän tilannekohtaisiksi kuitenkin niin, että kiireellisyysmenettely koskisi edelleen erittäin poikkeuksellisia tilanteita. Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi lain soveltamisalaan tehtäviä tarkennuksia.

Lain tarkistustyö aloitettiin lokakuussa 2021 Afganistanin evakuointioperaation seurauksena. Kyseessä oli tilanne, jossa Suomen Puolustusvoimat tuki ulkoministeriötä evakuointitehtävässä ulkomailla. Tilanteessa tunnistettiin tarve muuttaa lain soveltamisalaa niin, että se kattaisi tarpeen päättää Suomen viranomaisen toimimisesta Suomen alueen ulkopuolella itsenäisesti tai toista Suomen viranomaista tukien ilman ulkopuolista pyyntöä. Esityksen tavoitteena on osaltaan varmistaa, että Suomella on valmius tehdä päätöksiä Suomen viranomaisten toimimisesta Suomen alueen ulkopuolella itsenäisesti tai toisen Suomen viranomaisen

tukena kansainvälisen oikeuden rajoitukset huomioiden myös silloin, kun toimitaan ilman toisen valtion, EU:n tai kansainvälisen järjestön pyyntöä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Tosiasialliset talousarviovaikutukset aiheutuvat vasta käytännön soveltamistilanteissa. Esityksessä todetaan, että ehdotetussa normaalissa ja kiireellisessä päätöksentekomenettelyssä ei sivuuteta päätösten toteuttamiseen mahdollisesti tarvittavien lisäbudjettiesitysten valmistelu- ja käsittelymenettelyjä eikä talousarvion toimeenpanomenettelyjä. Arvioitaessa esityksen taloudellisia vaikutuksia niissä tilanteissa, joissa Suomen viranomainen antaa tukea ulkoasiainhallinnolle konsulipalvelujen antamiseksi, on otettava huomioon, että näitä tilanteita on toistaiseksi lukumääräisesti ollut hyvin vähän.

Rahoituskäytännön selkeyden vuoksi on kuitenkin tarpeen määrittää kustannusten kattaminen niissä tilanteissa, joissa ulkoministeriön pyynnöstä toinen Suomen viranomainen antaa tukea ulkoasiainhallinnolle konsulipalvelujen antamiseksi ja tätä tarkoitusta varten konsulipalvelulakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ulkoministeriö voisi pyytää toiselta Suomen viranomaiselta tukea konsulipalvelulaissa tarkoitettujen konsulipalveluiden antamiseksi Suomen alueen ulkopuolella.

Kustannukset, jotka aiheutuvat ulkoasiainhallinnolle ja tukea antavalle Suomen viranomaiselle katettaisiin ulkoministeriön momentilta 24.90.51 Häädänalaisten avustaminen tarvittaessa lisämäärärahaa lisätalousarviossa esittämällä tai kiireisissä tilanteissa arviomäärärahan ylityslupaa hakien. Ulkoministeriön momentin 24.90.51 käyttöperusteita laajennetaan konsulipalvelulain uuden säännöksen huomioivaksi.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana lakiesityksessä ehdotettavaa muutosta konsulipalvelulakiin, jotta mahdollisen lakiesityksessä kuvatun avun antamistilanteissa talousarviovaikutusten huomioiminen olisi selkeää. Afganistanin operaation kustannukset katettiin valtiovarainministeriön momentilta 28.99.96 Ennakoimattomat menot

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että vuoden 2023 talousarvioesityksen valmistelussa lakiesityksen mukainen muutos tulee huomioida momentilla 24.90.51.

Valtiovarainministeriö on toimittanut teknisluonteisia kommentteja ulkoministeriöön.

Valtiovarainministeriö huomauttaa lisäksi, että lakiesitys tulee tuoda raha-asiaivaliokunnan käsiteltäväksi valtioneuvoston määräyksen asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa kohdan 2.2.1 mukaan.

budjettipäällikkö

Budjettineuvos

Johanna von Knorring

VN/15900/2022-VM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: